

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА“
вносять: в Австрії:
на цілий рік 24 К
на пів року 12 К
на чверть року 6 К
на місяць 2 К

За границю:
на цілий рік: зі щоденною ви-
сылкою 7 доларів або 14 рублів;
з висилкою двічі в тижні 6 до-
ларів або 12 рублів; з висилкою
що суботи 5 доларів або 10 руб.
Поодиноке число по 10 сотиків.

Телефон Редації ч. 1484.
Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

християнсько-суспільний дневник.

„Виреш ми очи і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска“. — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім
педиль і руских свят о 5 год.
по полудни. — Редація, адміні-
страція і експедиція „Руслана“
при ул. Оссолинських ч. 11. партер
(фронт від ул. Тихої). Експеди-
ція місцева в Агенції Соколов-
ського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на
передню застерогу.

Реклямації лише неопечатані
є вільні від порта. — Оповіст
звичайні приймають ся по ц.
20 с. від стрічки, а в „Надіслан-
нім“ 40 сот. Подяки і приватні
дonesеня по 30 сот. від стрічки

Галицький сейм і виборча реформа.

(Δ) Недавно звичали ми, що осередне правительство звернуло ся до краєвих маршалків з повідомленням, що правильні сесії кр. сеймів не можуть відбутися в осєні, але аж в другій половині січня 1911 р. Колиб однак були які невідкладні справи до полагоди, то моголаб відбутися коротка сесія між 20 вересня а 5 жовтня. Галицький кр. виділ відповів на се, що тепер нема потреби скликувати короткої сесії, але обставив за тим, щоби сейм скликано на довшу правильну сесію, а на всякий случай перед кінцем року бодай тридньову сесію для ухваленя бюджет. провізорії.

Галиц. кр. виділ не бажав отже хочби тринадцьдньової сесії тому, бо не приготував ніяких предлог, а між тими повинна би бути на першій місці від кількох уже літ висувана на першу точку виборча реформа. Мимо того, що в тій справі галицький сейм належить до найбільше застарілих, бо вже майже всі кр. сейми перевели виборчу реформу на новітних основах, у нас справа так важна не може діждати ся полагоди.

Як відомо, вибрав галиц. сейм неустанну комісію для виборчої реформи, а її предсідником екміністра д-ра Гломбінського. Однак комісія не збрала ся ані разу, хоч др. Гломбінський зрік ся предсідництва а его місце заняв президент Кракова, демократ др. Лео. Наведена в горі відозва осередного правительства була понукою, що кр. маршалок відкликав ся до д-ра Лео, в справі начерку виборчої реформи, а сей відповів, що не скликував комісії, бо референт др. Старжинський не виготовив ще начерку. Така відповідь викликала велике невдоволене в демократ. кругах, а навіть пос. Станіньський висловив задля того телеграфічно своє невдоволене на адресу кр.

маршалка. На се поспішили Gaz. Narod. з виправданєм, що проф. Старжинський ще в марці виробив такий начерк а навіть напечатав его яко рукопись, а багато послів навіть ознакомиво ся з тим начерком. Пос. Старжинський має в тих днях вернути з Маринбаду, отже комісія моголаб почати свою роботу.

Як бачимо із сего, ані кр. сейм ані виділ, а вже найменше н. зв. неустанна комісія зовсім не кваплять ся з виборчою реформою і радіб обставити при памятних словах пок. Грохольского: нехай буде, як бувало, бо навіть т. зв. демократичне стороництво тільки про людске око від часу до часу заговорять про виборчу реформу, а коли про то думають, то тільки для розширення свого статусу посідання. Бездіяність виборчої комісії виправдують польські дневники тим, що вся суспільність була занята виборами до держ. ради. Однак від виборів минає вже два місяці, а за той час могола була комісія зібрати ся на засіданє. Тепер же нема виглядів, щоби кр. сейм зібрав ся на правильну сесію скорше як в січні 1912 р. отже виборча комісія повинна тепер зібрати ся до заключного вироблення начерку, бо можна сподівати ся, що начерк п. Старжинського буде такий вєспятний, що комісія буде приневолена значно его змінити. Через місяць збере ся держ. рада, а се буде знов для всяких членів виборчої комісії вимівкою, що не могли явити ся на засіданях і так справа буде проволікатись в невконечність.

Поворот Цісаря до столиці.

(X) В пятницю вечер по більш як осьмотиждньовім побіті в Ішлю, вернув цісар до Відня і удав ся звідтам до Шенбруну. Сегорічний побит в Ішлю послужив вельми добре для здововля. Цісар, як звичають, виглядає

дуже черство, покрививши значно своє здоров'є, бо міг не тільки проходжувати ся, виїздити, але й брати участь в улюблених єму ловах.

Перед виїздом цісаря збрала ся в Ішлю численна громада населєнців і гостей, попрощати високого гостя. Перед 8-ою год. в ранці був цісар на службі Божій в замковій каплиці, виїхав відтак ще повозом на цілогодичну прогулку, а на 2-гу годину після обіду назначено відїзд. Уже коло 1-ої години відбувала ся справдешна вандрівка на просторі між цісарским парком а двірцем, а на пероні зробив ся такий стиск, що люди стояли аж прямо перед самим двірским поїздом, де вже цісарєка свята дожидала приїзду цісаря. Перед 2-ою годиною серед гримких окликів населєня приїхав цісар з генер. адютантом гр. Паром а прибувши на перон, розмовляв з радником намісництва гр. Зальбургом про відносини в Гімундені в Ішлю, відтак керманачом цісарским ловів Бемом. Після того приступив до цісаря бурмістр Ішлю Ляйтнер і висловив подяку іменем громади за гостину і добродійства монарха для Ішлю а притім бажанє щоби цісар перебувши в добрім здоров'ю зуму, зволюв знов літом так загостити. „Наколи се Бож а воля, відповів цісар, радби я ще деяке літо провести тут“.

В розмові з радником намісництва гр. Зальбургом заявив цісар, що побитом в Ішлю вельми скріпив ся і буде міг з свїжими силами забрати ся з зимою до роботи. Попрощавши ся ще з деякими гістьми на пероні, відїхав цісар о 2-ій годині серед гримких окликів зібраних численно населєнців здовж желїзничого шляху і прибув о 7½ на дворець в Пенцінг. Вправді випросив собі цісар усяке повитанє урядове у Відні, однак мимо того і тут нагромадили ся тисячі людий коло двіря в Пенцінг і здовж шляху аж до Шенбрунського замку, витали окликами повертаючого монарха.

Сокільський здвиг.

Львів був вчера видовищем поважної а величавої манїфестації українських Соколів. Вже з самого рана прибрал город Льва зовсім инший вид від буденного: улиці міста зародили ся барвними строями українських Соколів, Січовиків і сільських Соколок. З усіх кінців Галичини явили ся в більшій або меншій кількості члени і представники Сокільських і Січових гнізд і кошів і хоч більшість самостійних „Січій“, повинуючись нерозумному приказови яблонівского атамана не брала в львівськїм торжестві участи, все таки явили ся поодинокі представники тих „Січій“ в числі поверх пів тисячі, щоби взяти участь в прекрасній манїфестації. І дійсно — кождому росло серце на вид тих стрійних сокільських і січових чет, зібраних кругом новопосвяченого прапора Сокола-Батька. Одушевленю не було кінца, коли ті чети розвинули ся походом по улицям міста, засвідчючи своїм числом і своєю повагою нашу силу і культурну зрілість. Перед очима львівского філістра пересунула не юрба „chlopstwa“, з розбшацкиїми інстанцїями, як то залюбки розмальовує наше селянство одна часть польської печати, лише могутні 12-тисячні фаланги свїдомої, карної, дисциплінованої маси, яка знає, що робить і до чого стремить.

Сокільський здвиг наглядно виказав, що наш варід поступив на шляху поступу не один крок вперед. Варт було бачити, кілько старєньких селян Соколів і Січовиків явило ся у Львові, як слєози радости котили ся по їх лицах, коли бачили похід бравих юнаків. Треба було вглянути в душу старих селянок, що оглядали власними очима своїх синів і доньок машеруючих гордо під своїми знаменами. А Соколи, Січовики і Сокільки? Чи можна взагалі наглядно представити радість жити і діла у них? Чи можна кількома начерками зобразити лет орла до сонця?

Демонстрація.

(Образок з життя руских буршів).
IX.

— Пайдьом братци, вже последнее время! — промовив в одній з кнайп на Гернальсїй младаец Малєськевич як до младаеців, так і до буршів.

— Да, да, нужно йти — додав Тучанський, а вісім младаеців і шість буршів закладали капелюхи на голову і вибирали ся в дорогу.

— Пане доктор — промовив нашою, себ то хлопскою мовою, сороклітний „младаец“, а ще докторанд медицини, до Пястук — а ви не йдете з нами?

— Куди? — спитав непоінформований Пястук.

— А до Пратеру за дівчатами.
— Йдїть самі здорові, — промовив Пястук, але в тій хвилі пояснили єму бурші, куди їм дорога.

Часть „младаецов“ виїшла вже за двєрі конарти, за ними пішли бурші.

— Не йдїть, роздумайте над тим — говорив до буршів Пястук — побачите, що младаенци зложать опісля всю вину на вас.

— Але де там! — промовив Кальнокий — а впрочім ми йдемо тільки яко Zuschauer-и.

Згаданий старий младаец був се номер, на якого навіть не здобули ся бурші. Правда, що і буршівський рід, видавав з поміж себе людий, що в двацїятім другім або третім семєстрі перєлазили перше ригорозум, але жадєн з них в літах не дійшов був ще четвер-

того хрестика. Можлива річ, що і бурші не мали би нічого против того, щоби хоть би і до пятьдесятого року оставали студентами, але ті батьки, то страх лихі люди... замкнуть калитку і хоть манджай з голоду на лоно Авраама.

За те младаенци не мають таких клопотів... батьки їм нічого не присилають, а они всеж таки живуть наче пани, бо широкоструя Нєва і її північне небо достарчають їм не мало волотої манни. І так виховують ся привєрженці „адного русскаго народа“, люди ідей. І наш старий „младаец“ належав до таких, а не маючи ніякої житейської журби, писав до „Галицької Руси“ статї з підписом „в. о. ш.“ (дуже прозаїчна назва), в яких виказував (як для читателів „Галицької Руси“ дуже ясно), що всі народовці то злодії і запродавці Поляків.

Дорога буршів і младаеців ішла на Nordbahnhof, де достойний сорт „младаецов“ забавив ся в яєчних героїв. *)

Другого дня зійшли ся знова младаенци і бурші в кнайпі. Младаенци раділи, що доказали такого діла, про яке озвала ся вся жицїдська відєньска прєса, похваляючи їх поступок, а наш бурші хотїли, щоби і їм дістала ся в участи половина лаврів та нуж величаться, що і они брали в скандалі... ні, даруйте в демонстрації участь. Розуміє ся, що младаенцам така чванливість буршів була на ру-

*) Мова тут про демонстрацію против пок. кардинала Сембратовича, якої наслідком було знесенє відєньської, духовної семінарії, де двох свїтських „младаецов“ демонстрантів з ласки пок. ректора, д-ра Теоф. Сембратовича мало приміщенє.

ку, бо коли власти взяли ся на добре до младаецов, они всю вину зложили на буршів.

— Слушайте! я дістав візване до поліції — клякнув в кілька днів опісля перєлякавий Кальнокий.

— І я також — сказав Насікомий.

— А знаєте, хто се міг донести? — спитав буршів „професор університета“.

— Хто, хто такий? — озвались хором бурші.

— Та ніхто, тільки народовці — відповів „професор університета“ і найшов навіть людий, які мали се зробити.

„Професор університета“ не був такою страшною особою, як би кому моголо видаватися. Був се студент що йно першого року фїлософії, але він був певний, що его звїзда музять засяяти ясно і часто грозив, що по скінченю студий не піде до гімназії, лише на професора університета. Що в него був великий талант, про се можуть посвідчити часописи народовців, правительствєнні, ба навіть кацаускі. Мудра з него штука! На перед почав він собі „чарувати гроші“ в органіі народовців, бо до его карєри і народовці можуть єму придати ся. Але самі народовці, се ще за мала протєкція (хїба що виробили для него стипєндїю), тому наш „професор університета“ дописував також до правительствєнної рускої часописи, а окрім грошків, заробляв собі тут „добре око“ у відповідних сфер. І чортви забав наш „професор університета“ поставити свїчку, а залїзши до кацаускої „Бєсїды“ гадав, що вилї: на Атос. Алеж бо і платили добре за те кацапи... слово чєсти, ті кацапи то страх бравий нарід,

друкують все, що хто дасть, ще й добре заплатять!

Не думайте однак, читачі, що лише професор університета“ дописував до часописий таких всїляких відтїний. Хорони Господи, така літературна проституція тягла ся вже кілька років а дали їй почин Насікомий і Вацьо, що обділювали „Галицькій Руси“ плодами своїх муз, фантазій і ума. Оно навіть не годить ся осуджувати їх за те, бож се роблять радикали — люди ідей і поступу, в яких руках лежать основи етики і я гадаю, що коли они так роблять, то певно добре роблять, бо страшно шаную авторитет всїх радикалів до куди взывши і кождого з окрема. Великі се люди, тому не нам смертним з ними на проу стати... та не нам грїшним їх судить... А впрочім сей жоудок радикальний... Господи, єму. Як у кождого радикала так і у нашого „професора університета“ кождий народовець хоть би займав не знати яке становище і слив чоловіком ученим і чесним, мусїв бути дураком, підлим і доносчиком, бож лише сей мудрим і чесним може бути, хто перенєсе ся між ісповідників радикальної партії. Не диво отже, що й тепер уважав „професор університета“ народовців доносчиками.

— Народовці доносчики! — говорили бурші а їм вторували „младаенци“ та тим зминали з зебе пятно доносчиків.

Небавом пішли „младаенци“ до „Іванової хати“, а збанкрутована фірма Насікомого під іменем Клевців, Клевчанєнків та Клевєнків почала публично признавати, що заходить поважне підозрінє, що ніхто инший, лише младаенци були доносчиками. Рівночасно рішили радикали оголосити манїфєст, що они не брали участи в демонстрації, бо мусїли би були

Погода не дописала, але небо було ласкаве для зібраних під посвяченням знаменем. В часі походу і на час вправ дощ на часочок переставав, небозвід прояснював ся, зрештою перегадав цілий день дощ. І дощ вдержав багато Соколів і симпатиків Сокоільства від приїзду до Львова. Недаром виразив ся один старший Поляк, приглядаючись походу: „gdyby nie deszcz, byliby Rusini zalali cały Lwów!“ Та мимо сего велич маніфестації приневоловала навіть ворогів розвитку нашого народа до повної об'єктивності і толеранції; із уст одного звісного всепольського діяча вирвали ся на улиці Зиблікевича слова: „Ale to naprawdę cudowne!“ І се „cudowne“ сокоільське сьвято одушевило навіть байдужних, а повага заїмпонувала навіть ворогам. Показало ся, що се не була ніяка противольська демонстрація, якої надіяло ся в передодень здвигу „Słowo polskie“, що чужого ми не бажаємо, що чуже шануємо, але свого не дамо.

Привітний вечер.

Здвиг зачав ся в суботу вечером привітним вечером в салі Фільгармонії. Всі місця були заняті, настрої сьвяточні. Сотки гостей з провінції не могли вже дістати вільного місця. Вечер зачав ся продукцією приватної оркестри п. Шварцмановфа, бо з причини маневрів не можна було дістати військової музики. Потім привітав гостей голова „С.-Б.“ проф. Ів. Боберський промовою, в якій між иншим виказував образую зріст нашої сокоільської організації, порівнюючи її із зростом соснового ліса. Далше наступили продукції „Львівського Бояна“ і „Бандуриста“, а відтак привіти замісцевих і львівських відпоручників. Найгарнішою була промова чеського Сокола, який взяв до плеканя сокоільської ідеї між славянами без ріжниць народности, обряду і партій. Потім промовляв п. Стернюк від черновецької „Січи“, п. Гутковський від „Запорожжя“ в Прудентополі, п. Ревюк від „Студент. Союзу“, др. Озаркевич від „Просьвіти“, селянин Тершаковець від селянства. Останній говорив справді дуже гарно і розумно про значіне Сокоільства. З черги відчитаво сотки письменних привітів і телеграм, з рос. України, Америки, від Русинів в Німеччині і тд. Вечер закінчив ся відспіванем „Хороводу“ з оп. „Купало“ Ан. Вахнянина. „Львівський Боян“ співав дуже гарно, а фортепяновий дострій обняла п. Студинська.

впереді засягнути оїній цілі віденської радикальної групи. (Кілько вас там є? — Прим. авт.). Діяло ся все те „страха ради Іудейска“ і справджує ся приповідка, що „в страха великі очі“, бо в страху навіть люди ідеї і герої стають звичайними „людьми“, які готові назвати всі свої ідеї „прегрішеннями“. Небавом оісіля пішло товариство буршів ad patres — спочити вічним сном.

Гадали би ви, що по тім всім, бурні пірвуть всякі звязки з „младенцями“, але великий радикальний розум ходить все ішними дорогами, як у звичайних людей. Випущено младенцев з „Іванової хати“ і тоді устроено комерс „во честь освободженних“, де явив ся також весь радикально буршівський рід за ддя того, що яйця, якими кидали младенци, не понали туди, куди ними мірено, лише в окуляри буршів, а розбившись, влетіли до очей, звідки пронесли ся по цілім тілі. В сей спосіб затроїв ся цілий вже і так не великої вартости організм віденських буршів-радикалів.**)

— Падношу стакан в честь Драгоманова, напаво сечечнаво друга! — кликув Тучанський і грімким гомоном пронесло ся „многая літа“.

Не остав по заду і „народ европейский“ — радикали, а Кальнокий випив в честь потерпівших „за ідею“ „младенцев“.

— Урра! многая літа! — роздало ся з товпи, а на столі явили ся благородні напитки, якими достойно закрплено здоровля „людей ідеї“...

І се люди ідеї?... якж ми бідні!..

Лаврін.

**) Дословна інтерпретація §. 85. закона карного, якою з чечности наділив бурш Клевец орган народовців.

Приїзд замісцевих гостей.

Від години 9. вечером в суботу зачали приїздити окремі поїзди. Перший поїзд привіз з Чортківщини і з Бучаччини около 300 осіб. О год. пів до 12. вночі приїхало окремим поїздом зі Станіславава поперх 1,000 гостей. Нічліговий комітет з п. Евг. Ігнатом на чолі мав неабяку працю з розміщенням всіх прибувших на нічліг. Пів тисячі мужчин заночувало в духовній семінарії, решту мужчин розміщено по читальнях, в „Львівській Русі“ і в новій каменіці п. Делькевича на городецькій передмістю. Всі жінки і дівчата заночували в салі „Сокола-Батька“. Того самого дня приїхало також ще кількасот Соколів з Ціпанівщини, із Старосамбірщини і з інших сторін. Нічлігова комісія вдоволила всіх, бо подбала о півтора тисячі війскових коців і запевнила всім прибувшим вигідне переночованє.

В неділю рано прибув найперше окремий поїзд з Тернополя з около двома тисячами людей. Стрийським поїздом приїхало поперх 2,000 осіб. Окремий поїзд з Рогатина доставив ців тисячі осіб, самбірський около 400 а перемиский поперх 600.

Сімома окремими поїздами прибуло загалом до 8,000 осіб. Похід з двірця на площу „Сокола-Батька“ мимо дощу відбував ся в порядку при звуках музик, що прибули з Соколами.

Крім того приїхало кілька тисяч людей авчайними поїздами, а підльвівські Соколи надтягали стягами пішки і возами. Не спинив їх ні холод, ні дощ, що лляв цілу ніч і весь ранок до 11. год. перед полуднем.

На майдані вправ.

Від 6. год. рано заповняли майдан гурти Соколів і Січовиків, які мали станути до проби вправ. Однак безнастанний дощ не давав ніякої надії на переведенє проби. Руховики зачали гуртами розходити ся в місто, а багато пішло до церкви св. Юра, бо як було пляновано, в разі дощу там мало відбуту ся посвяченє прапора. Кола о год. пів до 10-ї мимо дощу роздав ся голос сурми, скликаючий до проби, то зібрало ся лише 550 селян-Соколів до проби вправ вільноруч. Степениці заповнили ся видцями, між якими були також два чеські Соколи, відпоручники „Сокоільського Союзу“ з Праги. На вежі на переді станув вожд здвигу п. Дигдалевич, коло него проф. Боберський, автор вправ. 550 Соколів війшли чвірками і устали ся до вправ. Мимо того, що було там заступленях до півтора сотки сіл, то як спів, так вправи війшли рівно. Підчас проби ляв дощ як з цебра.

Полева Служба Божя.

Зараз по пробі вправ випогодило ся, а Соколи і Січи устали ся чвірковими кольонами після областей так, як мали рушити до походу. На лівім крилі станули на переді львівські Соколи в одностроях, а за ними з інших міст. Поруч кольона Соколів в одностроях. Далше кольони Соколів-селян з областей: Бережани, Рогатин, Золочів, Тернопіль, Львів, Перемишль, Самбір, Станіславів, Коломия, Стрий (2 кольони), Чортків і Борців. Одну кольону в середині творили самостійні „Січи“ в числі до 600 з ріжних повітів. З заду устали ся бандері кінних Соколів з львівського повіта і гімназисти львівські та з провінції.

На підвисненім вівтарі зачав о год. 10. правити тиху Службу Божу о. мітрат Білецький в сослуженю чотирох сьвященників. Довкруг вівтаря стояли гості замісцеві і відпоручники, а докола площі тисячі народа.

Посвяченє прапора

доконав о. мітрат Білецький по Сл. Божій. Потім духовенство і гості вбивали пам'яткові цв'ячки в держак прапора. Рівночасно з підвисненя (вежі) полилась промова.

Перший промовив в горячих словах о. Лежогубський. Его палкої, гарної і формою і змістом промови вислухали десятки тисяч народа із запертим віддыхом у грудях. Розглянувши ідею Сокоільства, его відносини до змагань рідного народу і до сусідних народів, вказав на прапор, під яким Сокоільство має йти до сповненя важних культурно-національних задач. Промова о. Лежогубського, була як сказано, під всяким зглядом знаменита. Др. Л. Цегельський промовляв іменем „Сокола-Батька“, заступаючись за злуку Сокоільської і Січової організації в одно національне тіло. Іменем „Січий“ проголосив горячий привіт кошовий „Січи“ з Романова п. Прибила. Появу представника „Січий“ привітано довготриваючими оплесками.

По промовах піднесено прапор до гори. Музика заграла: „Ще не вмерла Україна“, сокоільські і січові стяги станули позір, прапори похилили ся перед найпершим новоосвяченим.

Похід

О год. три чверти на дваїцятю зачав ся похід. Чоло походу творив кінний відділ львівського „Сокола“, 18 їздців, під проводом п. Доманіка, і пожарні стяги з Зарваниці і Вигнанки в повних пожарних одностроях. За ними велізна музыка стрийська, президент „С.-Б.“ з прапором, голови областних філій, гості заграничні: п. Францішек Машек, заступник „старости“ чеського Союзу сокоільського з Височан та п. Богуміл Гозель, член „technického odboru“ чеського сокоільства з Праги; п. Гутковський делегат з Бразилії, два відпоручники „Січи“ з Черновець, представники російських Українців, делегати віденської „Січи“ і инш. замісцевих товариств.

Потім їхав на кони вожд здвигу п. Дигдалевич з прибічником, а за ним коло 1,000 Соколів в одностроях, четами по 32 людей в задвоях. Львів поставив 80 і кілька членів в одностроях. За ними машерували львівські Соколки в руханкових одностроях солом'яної краски, і Соколки зі Станіславава, Тернополя, Коломиї, Стрия, Бібрки, Жидачева в одностроях. Далше йшли чета за четою Соколи і Січовики в своїх мальовничих народних строях з прапорами, яких було коло півтора сотки. Конець походу творили гімназисти в числі коло 600 а за ними замыкали похід бандері сільських Соколів. Похід перейшов місто означеними улицями а на ул. Зиблікевича відбула ся дефіляда перед прапором і гостями. Дефіляда тривала близько годину. Чети держали ся кріпко і мужно, мимо рісного в тім часі дощу. До дефіляди пригнали оркестри, які брали участь в поході. Всіх оркестр в поході було девять, а се: львівської „Сили“, з Лісників, з Рогатина, з Теробовлі, з Жидачева, з Малехова, з Ланів і велізначі зі Стрия і Тернополя.

Здовж улиц, котрими йшов похід зібрали ся тисячі народа, Русинів і Поляків. В Ринку і під університетом юрби зібраних Русинів витали перемашеровуючих грімкими оплесками і окликами „славно!“

На Стрийській улиці серед дощу розвязував ся похід четами.

Участь в поході взяло поперх 5,000 Соколів і сокоільських Січовиків, коло 600 членів самостійних Січий і до 600 учеників.

Здвигові вправи

З причини дощу вправи не могли зачати ся в означенім часі. Але коли трохи випогодило ся, зачали на майдан наплавати з міста тисячі народа, львівських Русинів, доволі багато Поляків, і замісцеві гості. Степениці виповнили ся майже до останного місця, яких було півтора тисячі. Інші сидячі місця були всі розкуплені, а стоячі високі і низкі партери заповнили ся тисячами видців. Всеї разом публіки було коло 15 тисяч.

Чеські гості заняли льюжу на меншій степениці і весь час вправ робили собі записки.

Із 7-ох точок програми виведено до смерку лише 4.

Найперше виступило около 500 сільських Соколів в сокоільських шапках, білих сорочках, оперезаних лентами. Виконали чотири вправи зі співом. Вправи війшли трохи гірше як на пробі, однак публіка одушевлена була до краю.

Весь час вправ грімили оплески то з одної то з другої сторони. Потім війшло на майдані 188 місских руховиків до 5 вправ палицями при звуках військової оркестри. Вправи виконано прегарно. Оплескам не було кінця. Сим обом вправам проводив п. Дигдалевич. Потім під проводом п. Горука війшло до вправ 93 сільських дівчат в цвітистих сільських одягах (Теробовля, Микулинці, Рісна руска, Козичі, Містки) або в синіх одностроях (з Олеська). Виконали серед грімких оплесків 3 вправи синьо жовтими хоругвочками при співі пісень „Дай нам Боже добрий час“, „Не ходи Грицю“ і „Ой під гаєм, гаєм“. Вже смерком виступило до вправ ручниками коло 100 місских Соколок і пречудно вправляли. На жаль не всі могли бачити ті вправи, бо публіка зачала виходити, валякана краплями дощу.

Додати ще годить ся, що на площі утворили ся баюри води і болото і при таких тяжких обставинах відбували ся всі вправи.

Цілу годину виходила з площі публіка трема брамами.

Комерс.

На пращанє заграничних гостей відбув ся від 8. до 11. год. вночі комерс в павільоні повзутського парку при участі поперх 300 осіб. Комерс отворив промовою др. Цегельський виступаючи представників чеського сокоільства. Потім промовляли: Чех Машек, проф. Боберський (до відпоручників з рос. України), один з закордонних Українців, потім др. Волошин, др. Евг. Олеснацкий (ставляючи сокоільську організацію поруч найвизначніших наших кравчих товариств), проф. В. Шухевич, п. Стернюк з Буковини і инші. Також співав хор „Бандуриста“. Комерс скінчив ся о 11. год., бо чеські делегати мусіли відїздити. Пращано їх сердечно.

Відїзд зі Львова.

Від 8 год. головний дворець у Львові був переловнений. Окремими поїздами між год. 8. а 4. рано виїхали гості з провінції з милими споминами по величавім сокоільським сьвяті.

Слідуючий здвиг, як зачуваємо, має відбуту ся в 1914. році в сотні роковини уродин Тараса Шевченка.

Празник наших москвичів.

(□) Наші москвичі устроюють щорічно з великим шумом збори основаного пок. Наумовичом „Общества им. Качковского“, котрого цілю є розповсюджуванє між широкими верствами народними ідеї проповідуваної сим апостолом обединеня і православля. І сего року заповідають они великий зізд членів сего Общества на 29. с. м. у Львові і накликають, щоби тисячі селян і міщан явили ся на зборах і могли переняти ся тим духом, яким натхнув се товариство Наумович.

Обидва дневники і старокурсній „Галичанів“ і повокурсна „Прикарпатская Русь“ відкликають ся в сій справі до своїх одностумців, а хоч личні завзяті спори ділять їх на дваворожі табори, однак в обединительних змаганях ідуть они до тої самої цілі і еднають ся разом.

„Галичанів“ в передовиці „Предстоящий народный праздник“ нагадує своїм одностумцям, що „Общество им. Качковского“, зте д'їтиць незабвенного П. Г. Наумовича в'їрно исполняло даный ому посл'їдним зав'їть“ і що всякі перепони

„не усп'їли приглушити хорошаго зерна, брошеннаго рукою пок. П. Наумовича, ибо оно поколодє на жизненных основанях(?) або почвой для него были национальные русские идеалы(!) которыми до мозга костей проникнутъ галицкий русский народ“.

Нам добре відомі плоди сїяного П. Наумовичом зерна між руским народом в Галичині, а щорічні „паломничества“ до Почаєва і до Києва, торжества поминальні в бурсі „Народного Дома“ і ин. стають несхитним сего доказом.

До чого то все веде, до якої цілі змагає, се не є тайною, що певна часть духовенства спочував всему тому, пособляє і навіть явно бере участь.

А „Прикарпатская Русь“ зазначує, що сегорічні збори мають бути незвичайним обходом:

„Предстоящее народное торжество получает особое значение как въ силу только что приведенных мотивовъ, такъ и въ силу того факта, что текущий годъ является юбилейнымъ годомъ въ исторіи нашего народного просв'їщенія.“

„Двадцать л'їтъ назадъ скончался тотъ, кто въ безпросв'їтную в'їковую темноту, царившую повсем'їстно среди нашего крестьянства, бросилъ первый лучъ просв'їщенія и науки (якої?) тотъ, кто открылъ глаза миллионамъ забытыхъ гражданъ и загнанное стадо рабовъ двинулъ на торный путь національнаго развитія и гражданскаго стремленія къ св'їту и правд'ї“ (до обединеня і православля — Ред. Русл.). А се виразно зазначує „Пр. Русь“:

„Мы не одни. Мы часть великаго и славнаго, могучаго и непоб'їдимаго народа“ (а япанська війна?! — Ред. Русл.).

„Одно сознание этого факта толкаетъ насъ впередъ, окрыляетъ насъ надеждой и в'їрой въ поб'їду.“

А щоби дійти до сеї побіди („возсоєдінєніє“ — Ред. Рус.) радить „Прикирпатская Русь“:

„Роботать безъ устали — трудиться неуспѣшно — приблизить тотъ моментъ, о которомъ мечталъ великій учитель нашего крестьянства — Иванъ Григорьевичъ Наумовичъ, (в 1866. р. заповідавъ, що ось-ось уже московскі козаки являють ся на границі Галичини. Ред. Рус.) — вотъ тѣ думы, которыя должны владѣть умами и сердцами тысячныхъ участниковъ предстоящаго праздника просвѣщенія.“

На се є оден лише спосіб, щоби відвернути ту грозу від руского народу — ревно праця в напрямі національного оствідомленя широких верств народних а особливо запопадлива і ревно праця на християнско-католицькій основі нашого духовенства.

Сумні відносини в Городенці!

(Надіслані замітки).

(Конець).

Дальшим винновником торгів в гр. кат. свята є рада громадска в Городенці. Повіт чисто руский, вибирає двох послів, місто руске і т. д. словом всі усліва є щоби ту деморалізацію усунути, алеж де там! Чи ті Русини такі бідні, чи такі наївні, що їм допущуть вороги і по їх вірі навіть своїми ногами брудними а они мовчать. Се не аби яка вже байдужність руска, якої не стрічає ся мабуть і між Готентотами. Се справдешний сором! Боятъ ся кажуть якогось там барона Вірменина. Алеж се свідчить і о неадарности організації політичної в Городенці, яка веде велику політику для малих інтересів. Я би навіть сказав, що нема тут організації, бо така драгтивна розірвана і радикально-клерикальна організація, до якої і святички належать, є лиш пародією організації політичної. Крикуни мають верх, крикуни диктують, а сіра верства обаламучених радикалів, яких так мимоходом кажучи випестив п. др. Окуневский, не спосібна до правдиво культурної організації а може статись в часі вельми шкідливою як дикий, неогамований, рвучий гірський потік. Така організація може заподіяти багато лиха для справи народної і буде вести політику розпуки а покищо Церкви шкочить. Ось ся сіра темна верства, яка завіщо не відповідає, не може здобутись на віякий крок самостійний, але на сліпо-вірять забитий, неграмотний і непочтальний одиниці ревуньскій, за якою йде сліпо в огонь і воду. І се є страшне. Щож буде, коли не дійсно божи і розумні люди але сі ревуни неграмотні політичні візьмуть політику в свої руки. І хтож має в такім разі дбати про справи такі як спинене торгів у святоточні дні? чи ті безкритичні сліпі орудя вожда сліпця? На них нема що надіятись!

Не без вини в тім і посол до державної ради п. др. Окуневский. Сей пан — хитрий собі політик. Его дехто і хвалить, бож він гладкий, поворотний а притім не в тімля битий, добре засібний. Він вспів навіть впливають на чорноризці, в части безкритичних. Політика се той коник, на яким наш п. посол вауздавши всіх і вся вигідно собі їздить. Се дійсно європейський їздець і не аби як вмів закривати кінці своїх задушевних політичних організаційних замислів. А заголюканий сільський святичник не стямить ся на тій вирафінованій на велику скалю політиці. І в тім ціла біда. Був час, де п. посол на вічах сїдав на духовенство і плазував то шпюрнами, то каньчуком а духовні кивали головами, бо по части і правду казав, але для себе сю правду використовував а святички опісля робили великі гости приємства для пана посла і цілої ватаги із сірої затуманеної верстви попиачів радикальних, які тепер небезпечні і для самого п. посла і тихо, але постійно підривають его, щоби самим видрапатись на трибуну оборонців голодного люду (пр. мазали із карток голосованя імя Др. Окуневский а писали Стефанька). Той п. посол часами і ігнорував гостиприємство, як уважав відповідним, але постійно працював в радикальнім дусі так, що хоч сам націонал-демократ про людске око, виробляв ревунів радикальних, які до решти вже зрадикалізували повіт, бо став ся факт довершений, що Стефанька остав вибраний в посла. Се непростимий блуд п. др. Окуневского і то, треба припустити, умисний!

Як глядіти нині очима віри і із становища християнського, то дійдемо до перекованя

що велику кирию завів п. посол др. Окуневский. Не досить, що сам стратив славу в повіті і ніби незаметно усунув ся, але ще до того віддав цілий повіт на поталу радикальним педоліткам політичним в роді п. Конрада чи п. Стецяка, своїх концепієнтів заступників а головню того премудрого — ревуна Радуляка заступника посла Стефанька. Тут хіба сліпий не бачить, яка була робота п. др. Окуневского. Що за ціль, що за інтерес, що за помил, то хіба не треба багато говорити, бо п. др. Окуневский, хоч лице політичне закрасив менше яскравою краскою, остав ся питомий що до засад радикалом і тим більше небезпечним що замаскованим. Інакше справи розуміти хіба годі, бо годі припускати нездарність політичну чи недбалство ругенське або щось в тім роді.

Видно і святичество на нім не пізнало ся і дало ся вмотати в такі сіти, а яких хіба силою вийде. Ось і не диво, що той п. посол боронить у Відні чи в намісництві свого пупіля Радуляка, як він в дечім похованє ся у своїй політиці розпуки і нахабности радикальної. Старство є в тім формально безрадне, а що той пан ревує з ревуньского роду виробляє, то на воловій шкірі не списав би. А є як кажуть вїтом і то вїтом радикальним. А що то значить то ми знаємо. Був випадок свого часу, що він силою своєї власти свинив святичка ідучого із святичною водою по хатах, казав скинути єпітрахиль і т. д. і завів все, що люди жертвували з нагоди коляди до громадської канцелярії під покрішкою вїбато, що в селі була шкарлатина чи якась там інша радикальна пошесть.

Святичник з жалю і болю захорував і помер небавом. Отсе плід роботи п. др. Окуневского в просвіті і оствідомлюваню нашого селянства нещасного. Направду нещасний той нарід, коли має подібних політиків, що вічно політично але систематично прямують до нищення всего, що пахне клерикалізмом чи пошівством. Канцелярія п. Окуневского є огнищем цілого радикального руху в повіті, є місцем нарад тіснійшого кружка темних духів радикальних, звідтам виходять вїзваня і кличі а сіромахи-радикальнята розпосять кожде слово і гадку гень по всіх темних січових кутах. Се здаєсь на око ніщо, але дійсно є се постійне і повільне радикалізованє повіта, а п. др. Окуневский яко член „Народного Комітету“ лише глядить, як йде робота політична в повіті, але яка она, кудою йде, хто її веде, се єму байдуже. На такі речі, щоби подумав п. посол у своїй великодушности про здержанє торгів в гр. кат. свята то і бесіди нема. Посли (кажу гіперболічно) гори перевертають а тут локальної справи п. посла не вмів чи не хоче (а то найправдоподібніше), полагодити так, як вимагає добро нашого народу і повага нашої Церкви.

А опісля і власти наші „спренжкєтє“ добачують всюда похибки навіть там, де не треба, знають кілько є псів в повіті, кілько агнуло свиний, де зараза є, де яке віче має бути, де хто що продає або без позволеня випє чарку сивухи і многі інші річі цікавлять наші уряді і політичні і автономічні, лише справа святкованя гр. кат. свята ні! Оно і дивно! В цілій Галичині є та справа управильнена і після законів державних уладжена а Церква не дізнає ніяких перепон в дні святоточні аж в Городенціні. Се справді лише в Галичині можливе є і то в так темнім куті як Городенщина, що власти наші не добачують в торгах святоточних річнях ніякого зла, і вчасти байдужні, а в части вдоволені, що руске селянство аж до того дійшло, що свої святоточі топче без пощади. За се польонія ликує хоч єї горсточка мала і жиди вередують, бо они свідомі своїх прав і почувавь релігійно-народних лиш наші невільнички виставляють себе на сьміх і погорду перед чужими і своїми ad maiorem diaboli gloriam.

Кому ся справа дорога, в кого є ще чувство любови до своїх святоточей, в кім не замерла іскра почутя віри, нехай тою справою займе ся, розширяє її і нехайже в короткій часі згасне та явна соблазн, щоби нарід не мав причини до гріха, не мав нагоди відчутя погорди своєї віри святоточі і не був морально приневолений ходити на ярмарки в дні призначені на працю душі, на рахунок совісти віддана чести найвисшої Всемогучому Сотворителю. Усуньмо словом причину а і гріх і соблазн щезнуть,

О. І. К.

Хросимо вігкובити передгламу.

НОВИНКИ.

— **Календар.** Ві второк: руско-кат.: Александра; римо-кат.: Гвідона. В середу: руско-кат.: Пол. пояс. Пр. Д.; римо-кат.: Товії.

— **О мітрат др. Йосиф Жук,** апостольский протонотарій, прибув оподі в Сарава до Львова, щоби придбати для боснійских Русинів двох нових святичників. В Галичині перебуде о. Мітрат ще кілька днів.

— **Модь бл. п. кардинала Пузини** поміщено в палатній каплиці на І. поверсі. Зложено їх в скромній домовині, на низькім катафалку, окруженім зелєнню. Згідно з бажавєм помершого кардинала приміненє як найбільшу простоту, отже нема зовсім вінців, цвітів і інших прикрас. Через ціле пополудне плинули до каплиці товни побожних, щоби помолити ся у стіп домовини за душу помершого архієпископа Церкви. Сильні сторожі удержують лад. Товни прямуючих до каплиці і виходячих не могли помістити обширні сіни і нераз приходило до хвилевого затамованя руху. Коли вечером замкнено входову браму, численна публика, облягаючи палату, просила о впущенє до внутра. Всі похоронні торжества ціхувати буде скромність і простота. Але возме участь багато духовенства і вірних, як також церковних і святських достойників. Насіпили кондолєнцій: від Св. Отця, Цісаря, архієпископа Райнера, архієпископа Більчевского, кардинала о. Скрбенского, предсідника міністрів Гавча, намісника Бобжиньского і сотки інших.

Джурія при домовині сповняють богослова, вїсеко поставило почетну сторожу при каплиці із моцями. Ексєц. Епископ Чехович завоір свою участь в похоронах.

— **Марєво вїйни.** Републіканьска Португалія не скоро зазнає благ внутрішнього мира. З Лізбона доносять, що королївскі португалські вїйска згромадили ся на іспанській території, перейшли границю і машперують на Лізбону. Прийде до кровавої розправа між вїйсками прогнаного короля і републиканцями — хто побідить, побачимо, але братньої крови чимало потече.

Ще більше непокоячі вїсті приносять німецкі і французкі часописи. Загално папує гадка, що переговори між німецкою і французкою дипломатією не доведуть до вічого і що спір о Мароко покінчить ся оружною розправою. Тимчасом так тактуючі держава, як також Бельгія, Англія і Голландія скріплюють оборонні позиції, покликують резервістів і зовсім серіозно ставлять ся до німецко-французкого спору. Найближші дні припєуть нам вясненє сих справ.

— **Цар їде.** Від довшого вже часу зі згляду на заповіджений царем Николою І. приїзд до Києва, відбувають ся численні арештованя і депортації мешканців міст і місточок в кийвській губернії. Тюрми і арешти вже переповнені сотками найневїснійших осіб. Зі всіх більших міст Росії стягнено до Києва около півтора тисячі агєнтів охрани, жандармів і поліціянтів. Ві всіх домах відбуває ся як найострішша ревізія мешкань, при чім переводить ся арешти осіб, котрі з неохотою витають представників власти. Зелєвичої лінії, якою має проїхати цар, вже тепер стережуть пально цілі корпуси вїйска і жандармерії. В двоверстовім промірі від зелєничого тору уряджує ся строгі ревізії, при чім вікна домів, що виходять на зелєничу лінію, забивають дошками. Поліція, охоча до відзначень, що дня майже відкриває якісь приготавленя до замаху на жите царя. Є се звичайна провокаційна тактика російської поліції. І так оноді мала найти кийвска поліція на зелєничім шляху дві бомби, що лежали на шинях. Тому рішено подвоити обережність через збільшенє відділу жандармів, „спасителям“ царя визначено нагороду. Кружляють чутки, що оден з жандармів, котрі препарували сей замах, поминений в винагороді, мав донести своєї власти, що найдені бомби, се звичайна містифікація. Кількадесят рoдин виїхало з Києва в страху перед репрєсіями заграницю.

— **Дивна скорість.** Сими днями вручено п. Люселєви в Лондоні послыку, котру ще перед одинадцятьо роками послала єму королева Вікторія, яко раненому в битві з Бурами гвардійскому офіцирови. В послыці, що три рази обїхала кругом свята в помпучувано за адресатом, находило ся три фунти чєколядних тісточок.

— **Копальня бурштину.** Після „Illensteiner Zeitung“ власник ґрунту в Ольштині на Вармії, п. Матебельовскій, подибає при копаню кервиці в глибині 25 метрів поклад дуже старого дерева, під котрим найдено дуже обильні поклади бурштину.

— **Демонстрації проти дорожнєчі у Франції.** Вже від кількох днів доносять телеґрами про демонстрації, устроєвані у Франції проти дорожнєчі Французкі часописи подають тепер ширші про се звіти. Передовсім в північній Франції повстали демонстрації а то з сеї причини, що майже всі артикули поживи не звичайно підскочили в ціні. В деяких місцевинах нападала товна на склепи з мясом. Задержувано вози з мясом і поливано їх нафтою. На каменях поприбивано таблиці з написєю: „Смерть тим, що хотять нас виголошити. В Сант Квієнтен підвалено навіть дім підчас розрухів тому вїзваню вїско до помочи.

— **Жовнір бандитом.** Сими днями лучив ся в Станіславові випадок, котрому може позавидувати Львів, що прославив ся в останнім часі прямо небувалыми актами бандитизму. І так в ночи з понєділка на вівторок йшов Вірменською улиєю близько ринку Михайло Петрикєвич, пенсіонований офіциал провіантових магазинів для станіславських касарєнь. Нараз станув перед ним якийсь жовнір, ударив его сильно кулаком в голову так, що він упав на землю, ограбив его і утік. Коли Петрикєвич прийшов до себе, удав ся на поліцію, із відки вислано сейчас сильну поліційну патрулю, котрій удало ся придержати злочинця в особі рядового 31. полку артилерії Франца Дацка. Дацко находив ся вже довгий час в гарнізонівім шпиталі на відділі венеричних недуг. Згаданой ночи перекирав ся він через шпитальний мур і будучи в одній реставрації, бачив, що Петрикєвич має трохи гроша, для котрого позисканя, урядив формальний бандитский напад. Підчас ревізії найшли у него вже всего 20 корон. В дорозі до гарнізонного суду пробував Дацко втечи.

Оповідістки.

— **З Товариства запомоги убогих гр. к. церков ім. св. Ап. Петра епархії Станіславської.** Загалні збори членів того Товариства за рік 1911 відбудуть ся ві второк д. 19. лат. верєснє с. р. о год. 10. перед полуднем в духовнім семинарі в Станіславові після звичайної програми. За Виділ Товариства св. Ап. Петра в Станіславові: о. Гордієвский, голова. о. Кучинский, за секретаря.

— **Жертви на памятник Маркіяна на горі підліській** просимо слаги на адресу „Руский Народний Дім“ зарєстр. стоваришенє господарске в Олєську, з допискою на памятник Шашкевича. Письма до Комітету Маркіянового свята в Підліслю відбирає о. Володимир Кальба в Соколиці коло Ожидова — *Комітет.*

При устроєваню вечерниць, аматорских представлень, концертів, фестивів та інших забав належить тямити на 5 процентовий додаток до білетів на фонд „Рідної Школи“. Жертви належить висилати до „Дністра“ на кн. вкл. ч. 6.800; чєнів мож жадати в канцелярії Шнільного Союзу Львів Домініканьска 4.

Язикові замітки.

Написав
Іван Верхратский.

(Дальше).

„галицкому сейму“ має бути зле; не єсть добре, але не в окінченю дайника на -у (мабуть місто-о-ви), тільки в голосівці є місто о, сейму місто с о й м у, що взято з російского, Росіяни же переняли его з польского. Як дуже і ремствують „істинно рускіє“ против Поляків, таки заперечити годі, що не одню в літературній річі мають переняте неправильно з польского н. пр. „с е й м ь“ єсть так руске, як „осьдлость“ і багато інших форм очевидно неруских, взятих з польского, якими пєстрять свою бесіду літературну. У нас людова форма с о й м єсть загално-руска; впрочім люд в горах зовє також с о й м о м сплив вод до рік і струменів.

„Леонтію Полуботкови або Леонтієви Полу-ткови або коли спіткнутись то вже на обидві нозі: Леонтію Полуботку“. По мовєу сказатиб найкоротше: Л ь в у П о л у б о т к у; але могло би бути: Львови Полуботкови; Льву Полуботкови; Львови Полуботку; на тім же не конець, могло би бути: Левови і Леву, бо говорять: лєв, лєва, лєвця, лєвца, лєва,

львята, але частіше: лев, лева, левця, левиха, левя, левяга; та ще можна покласти і Леонтію, Леонтієву, Леону, Леонові. Як бачите „волі“ доволі, єсть куди погуляти. Однак не треба забувати, що уживши хоч котрої форми автор наразить ся на „вкраїнську“ волю „критиків“, що з ним не згодять ся; ті розвошпівшись, що їх ради не засягнув, закинуть ему „скандальне пезване“. Всеж таки я радив ужити по можности найкоротших форм: Льву або Леонтію Полуботку.

„серед нашого народа (народу)“. В нашій мові декотрих суцязків муж. рода рідник буває на а і на у. Кажуть ліса і лісу, столія і столу, дворія і двору, народія і народу; в однім українським виданю я стрів н о с у м. н о с а. Люд має звичайно л ю д у — в одній приговорці єсть однакж: скілько л ю д а, тільки чуда. Овес має в ріднику: в і в с а; раз чув в стрийських горах: в і в с у. В одній людській пісні знаходимо:

Дала мене мамунейка тай за воювода,
У чужю стороноюку далеко від рода.
А я вирву з рожи цвітку тай пущу на воду,
Плині, плині з рожи цвітку аж до мого роду.

„торгівля, домовля“. Заміна о на і не всюда рівномірно відбуває ся; торговля у нас часто уживає ся. Іноді тоє самое слово має о або і пр. вільний і вольний пр. у нас співвають:

Ци так у вас, як у нас всюди поле рівно,
Ци так у вас, як у нас любити ся вільно?

у Шевченка: в неволі вольним козакам. — гідний і годний (іменна форма: г о д е н).

„не використовують наші письменники дуже вигідної вдачі вкраїнської мови, що в ній дуже часто у може заступати в, од—від; можна кіцчати дієслова на ть і на ти, відповідно до потреби; такою заміною ми можемо обмінати дуже прикрий і зловучний збіг двох або й більше співзвуків або самозвуків. Такої гнучкості й мьельодійности не має ніяка інша мова(??); отже не слід забувати про ту дорогийну прикмету вкраїнської мови і нехтувати її. На приклад: по вулицях, через улицю. Звичайно не скрізь можна обминуть той збіг само- чи співзвуків; але де можна, то конче треба, щоб використовувати ту гарну вдачу нашої мови“. Використати можна, але такої не конче треба. От приміром і сам автор пише „можемо обмінати“; не говорю, що се зле, але міг би лекше сказати: м о ж е м о б м и н а т и (в малоруській може бути: м о ж е м о м о ж е м о, говорим і говоримо). Як чудно іноді наші письменники використовують приіменники: із, з, зі, в, ві, у! — Що же тикає ся у л и ц і, т о б б у в п р о т и в н и м в в о д ж е н ю ф о р м „в у л и ц і“ і п о д і б н и х с л і в. Давніше писали Українці у л и ц я, у с, у х о — та те нікого не разило. Мимо те противили-б ми ся уживаню форм: „вона, воно, вони“, хоть тих форм загально вживають на Україні. В Галичині люд говорить переважно: віц, она, он о, он и. — Місцево каже люд; готава, лотава, вовад, йовад, вовес, говес, — а пишемо: отава, овад, овес.

„слова на -ини невідомі й неживані у народній мові, що без них проте ніяк обійти ся не можна: відносини (отношенія), зносини (сношенія), обставини (обстоятельства), умовини (условія) і т. п.“

„Слова на -ини в українській мові вживають ся для ознаки святкування або образу, звичаю: роковини, хрестини, заручини, оглядини, змовини, переносини (як переносять збіжє молодой до молодого). Отже ті „відносини“ і „обставини“ чогось дуже нагадують ті „переносини“ і дивно якось брешуть для вкраїнського вуха таке наприклад речення „відносини між Австрією та Сербією“ або „були у добрих відносинах“ або „козаччина є продукт соціальних і економічних обставин. Яке краще слово можна було-б придумати?“

Безперечно декотрі нові вирази на -ини тепер уживані зовсім недоладні. Так на примір зовсім пуста виражене єсть „запросини до передлати на „Діло“ — Запросини (польськ. zarzósiny) єсть то запрошенє полченє з привалєжним обрядом, з церемоніями і пр. відбувають ся запросини на весіле, знаменитих гостей на бал, державників на обряді і пр., але запросини до марної передлати

на часописє ніхто відбувати не буде; посилає ся по просту коротке запрошенє письменне до якої особи тай тільки. Декотрі вирази на -ини в людській мові не мають значеня обряду, звичаю, святкованя і вживають ся також в числі єдиничнім(-ина), як підвалини (Unterbau; Grundbalken; іменяк числа єдиничного: підвалина), побочини (Seitenwände, Seitenstücke ім. ч. єд. побочина), не в з г о д и н и (unselige Zeit, ім. ч. єд. невзгодина). Другі вирази на -ини, як молитвини, обзорини, босини (виключно лише в ч. многім уживані) мають значенє звичаю, образу і пр.

Після тих то виразів звичайно творять у нас нові, автором замічені слова, думаю, не все влучно. Місто „відносин“ яб сказав відношеня, місто „зносини“ зношеня, „обставини“ — обстава, обстановка, обстановка а також обставини. „Умовини“ ані „умови“, яб не уживав місто услове. Умова або токма (гудульке) значить Vereinbarung, Abrede, Verabredung; услове або як хочете усліве Bedingung; договор Vertrag.

„Як писати: соціалізм чи соціялізм? Здавалось би, що краще буде перша форма, бо ближча она до оригіналу; але тоді знов питання, як писати: соціаліст чи соціяліст? Коли „соціалізм“, то вже здавалось би „соціаліст“, а тим часом маємо наш власний споконвічний суфікс: ист — бандурист, танцюрист“.

Думаю, прийато: соціалізм, соціяліст з чужого язика, то вжеб і задержати ті форми.

Писати: „бандурист, танцюристий“ було би невідтно; до чужих слів прийато свій наросток — ист; ті слова викинули вже в народній мові, отож: бандурист, танцюристий.

„фатаген“ м. фотоген або ще краще наше слово гас“. Газ (або декуди „гайз“) уживанє місто: газ сьвітильний, декуди у людю навіть місто: нафта, нахта — єсть то слово фляндійське (зрівнай німецьке: gäschen, gischen = кивіти, булькотіти); уживає ся в книжнім місто воздуховини (Luftarten).

„притачаю й правопис“ місто „притачати“ уживатиб приводити, наводити. „правопис“ вправді не зле, бо кажемо с г и с, з а п и с, але таки думаю не витискати: правопись.

(Дальше буде).

Телеграми

з дня 11. вересня.

Відень. (ТКБ). Цісар прийав вчєра на послуханю шефа генерального штабу Конрада Гецендорфа і предсідника кабінєта барона Гавча.

Відень (ТКБ). Чєский і дол. австрійський сойм скликаний на 20. с. м., а передуральський і триєстенський на день 25. с. м.

Монфальоне. (ТКБ). Вчєра в присутности архієп. Маріє Йосифі і предсідників властий спущено на воду найбільший торговельний австрійський корабель „Цісар Франц Йосиф I“.

Відень. (ТКБ). Вчєра рано в роковини смєрти цісарєвої Єлисавети, прибув цісар до гробниці Капуцинів і молив ся при домовині цісарєвої, а потім при домовині архієп. Рудольфа і повернув до Шєнбруна.

Предсідництво міста Льондона прибуло перед полуднем в тєсварстві бурмієтра Відня д-ра Наймаєра, до гробниці, де льордмайєр Льондона зложив на домовинах цісарєвої і наслідника престолє вієці.

Відень. (ТКБ). Предсідник кабінєта бар. Гавч з причини пильних урядових справ, які мусить полагодити в часі бїжучого тижня, мусєв відложити свій вієзд з відвідинами до Праги до нам. кн. Туна.

Рєка. (ТКБ). Онові в півночи прибув тут на помєсті корабля „Rumia“ чорногорський король Микола; вчєра в полуднє відїхав до Абациї, відки поверне до Чорногори.

Відень. (ТКБ). Турецький наслідник престолє відїхав до Царгорода.

Триєст. (ТКБ). Чорногорський король Микола прибув тут полуднє з Рєки.

Солунь. (ТКБ). З причини побільшеня холєри ванує серед населєня перєполх. Від вчєра було 50 випадків занєдужаня, а з того 15 випадків смєрти.

Тєгеран. (Бюро Райтєра). Під Кам задав Сосдар єд Давлєг тяжкий погром провідникови бахтарєв ємірови Мафаканови. Ємір вернув ся до Султанабад.

Асекуруйте своє майхо від огню В „Дністрі“!

Кождий Русин повинен асекуровати ся від огню, щоби на случай пожежі не понєсти страти, бо достаток одиниці то добробит цілого народу.

дий Русин повинен асекуровати ся тіль в руськім товаристві взаїмних обезпечєнь „ДНІСТЕР“

Нема жадного іншого руського товариства асекураційного, тільки один „ДНІСТЕР“

„ДНІСТЕР“ рахує найдешєвші оплати заобезпечєня сєлянських будинків.

„ДНІСТЕР“ зєвєртає кождорічний чистий зиск своїм члєнам; на рік 1911 вивєсєть зворот 10%.

„ДНІСТЕР“ оцінює та виплачує шкоди по огни скоро і рєтєльно, а до комєсії запрошує все двох господаєрів на оцінитєлів.

„ДНІСТЕР“ дає підмоги руським школам і бурсам, де виховують ся сєлянські діти.

Люди асекуровані в „ДНІСТРІ“ можуть дістати позичку у всіх великих Банках і в Товаристві взаїмного кредиту „Дністер“.

Власні фонди „Дністра“ вивєсєть з кінцєм 1910 року 3.052.250 корон.

„ДНІСТЕР“ приймає обезпечєня на житє у всіх догідних комбінациях (на дожитє, поємертні капітали, посаги, рєнти).

В „ДНІСТРІ“ можна обезпечити від крадежи з вломом движимости всякого рода, а товариства кредитові готівку, цінні папєри і векслї за дешєвою оплатою премії.

Адреса „Дністра“: Товариство взаїмних обезпечєнь „Дністер“ у Львові, у власнім домі ул. Руська ч. 20.

НАЙДЕШЄВШІ ЦІНИ

Іконостаси, Престоли, Амвони, Кивоти, Крилоси, і прочі знаряди церковні

виконує

Артистично, солідно у вських стилях

Мєрша краєва фірма уряджєнь церковних

Тєодозія Комісарука

в Станіславові, ул. Шевченка.

НА СЛУЧАЙ ПОТРЕБИ ДОГІДНІ СПЛАТИ

Столовий виноград

щодєнно сьвіжє зриваний, солодкий, з великими ягодами, найкрасшєй і пляхотної породи 5 клгр. = 3 К 50 с. — ПИЛЬНИЙ МІД найліпшєй якості, чистий і природний 5 клгр. бляшанка 6 К 90 с.

L. Altney
Versecz 4, Ungarn. (5—10)

РЕВУН

сатира Осипа Маковєя з образами Струханчука

коштує в Книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові (Ринок 10) 1 К (з поштовою перєсилкою 1 К 20 с.).

ПОРАДНИК

для „Соколів“ і „Січий“

„НА СОКОЛИНИХ КРИЛАХ“.

Зладив С. Горук.

Сторін 346, кількадесят ілюстрацій крім рисунків до впоряду і вправ. Набувати можна у автора: Львів, ул. Осолінських ч. 11, або в книгарні Наук. Тов-а ім. Шевченка у Львові, Ринок 10. по ціні 3 К 20 с за оправлений примірник. На оплату почти належить долучити 26 со. иків.

Др. Богдан Барвіньський:

Зїзд галицького князя Данила з угорським королєм Бєлєю IV. в Прєшбурзі 1250 р. Історично-критична аналїза. Львів 1901. 16° ст 18. — Ціна 10 сот.

Жигимонт Кейстутович, великий князь Литовсько-руський. Історична монографія. Жовква 1905 8° ст. XIV+170. — Ціна 2 К.

Прєшбурський зїзд в справі спадщини по Габєнбєргах. (Причинюк до історії великого австрійського безкоролєвля). Львів 1903. 8° ст. 70. — Ціна 30 с.

Zygmunt Kiejstutowicz, książę starodubski. Львів 1906. 8° ст. 28. — Ціна 50 с.

Історичні причини. Розвідки, замїтки і материяли до історії України-Руси. І. Жовква 1905 мал. 8° ст. 170. — Ціна 2 К.

Bogurodzica dzwiczca a історичні висножки д-ра Щурата. (Б інтерєс історичної правди). Львів 1906. мала 8° ст. 41. — Ціна 20 с.

Історичний розвіє імені українсько-руського народу. Львів 1909, мал. 8° ст. 41. — Ціна 40 с.

Історичні причини і т. д. II. Львів 1909 мал. 8° ст. X+94. — Ціна 1 К 50 с.

І. Шевченко яко „атеїст“ та поєт „ненавистий“. II. Бєзіменні „герої“ і їх кєртична рєбо) та. (Дві відповіди кєветєникам Шевченка-Львів 1910. мал. 8° ст. 16. — Ціна 10 с.

Дїстати можна в книгарні Наук. Тов ім. Шевченка у Львові, Ринок 10.

Розклад їзди залїзниць у Львові.

Відїзд.					Головний дворець.					Приїзд.				
рано	перед пол.	по пол.	вечер	вночі	рано	перед пол.	по пол.	вечер	ночі	рано	перед пол.	по пол.	вечер	ночі
3:40	8:22*	2:45*	6:05	11:10	Краків	5:50	9:00*	2:00*A	5:48	9:50	—	—	—	—
—	8:45	2:30*A	7:00*	12:35*	Краків	7:30	10:15	1:30*	8:25*	2:22*	—	—	—	—
—	—	—	7:20	—	Краків	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	5:46	—	—	Мпана	—	—	—	7:15	—	—	—	—	—
—	—	3:50	—	—	Ряшї	—	—	—	1:10	5:40	—	—	—	—
6:15	10:40	2:18*	8:46	11:13	Підволицька	7:20	11:55	2:10*	—	—	—	—	—	10:30
—	—	2:35	8:38*	—	Красє	—	8:08*	—	10:10	—	—	—	—	—
6:01	9:15*	2:20*	—	10:48	Чернівці	8:05	—	2:05*	—	9:34	—	—	—	—
—	—	9:37	—	2:50*	Чернівці	—	—	5:52	6:26	12:05*	—	—	—	—
—	—	—	3:05	—	Станіславів	—	—	10:25	—	—	—	—	—	—
—	—	—	6:29	—	Коломия	8:45	—	—	—	—	—	—	—	—
6:00	10:02B	1:45	6:50	11:25	Стр. і	7:28	11:40	6:45	10:19B	11:00	—	—	—	—
7:30	10:02B	1:45	6:50	—	Лавочне	7:28	11:40	4:25	10:19B	11:00	—	—	—	—
7:30	10:02B	1:45	6:0	11:25	Пустомити	7:28	—	4:25	6:45	10:19B	—	—	—	—
6:35	9:05	3:40	—	10:40	Самбір	8:00	9:58	1:40	9:00	—	—	—	—	—
6:35	9:05	2:15A	3:40	10:40	Любєв	8:00	9:58	1:40	9:00	12:45D	—	—	—	—
7:35	9:05	—	3:40	—	Сянки	—	9:58	1:40	9:00	—	—	—	—	—
7:35	—	2:28	7:49	11:35E	Раєв руська	7:33	—	1:26	8:00	—	—	—	—	—
7:35	—	2:28	7:49	—	Бєльєць	—	—	1:26	8:00	—	—	—	—	—
7:35	—	2:28	7:49	—	Сокаль	7:33	—	1:26	8:00	—	—	—	—	—
6:06	10:05Г	12:30Г	6:31Г	8:20A	Бруховичі	7:00	8:3Г	1:26	5:18Г	9:35A	—	—	—	—
7:22	—	2:50Г	6:31Г	—	Бруховичі	7:33	11:05Г	1:46Г	7:45П	—	—	—	—	—
7:35	—	2:28	7:49	11:35E	Бруховичі	—	—	3:43B	8:00	—	—	—	—	—
8:20	10:25Л	1:35B	3:05Л	6:00	Янів	8:15	1:11Л	4:30	9:25Л	10:00B	—	—	—	—
8:20	—	—	—	6:00	Яворів	8:15	—	4:30	—	—	—	—	—	—
5:18	—	—	6:16	—	Підгайці	—	11:15	—	10:20	—	—	—	—	—
5:58	—	—	6:16	—	Винники	—	11:15	—	10:20	12:16K	—	—	—	—
7:50	—	2:50	—	—	Станїв	—	10:04	—	6:30	—	—	—	—	—

Відїзд.					Підзамче.					Приїзд.				
рано	перед пол.	по пол.	вечер	ночі	рано	перед пол.	по пол.	вечер	ночі	рано	перед пол.	по пол.	вечер	ночі
6:30	11:01	2:33	9:09	11:33	Підволицька	7:01	11:35	1:55*	—	10:13	—	—	—	—
—	—	2:52	8:51*	—	Красє	—	7:49*	—	5:16	—	—	—	—	—
6:12	—	—	6:30	—	Підгайці	—	10:54*	—	8:52	—	—	—	—	—
6:12	—	1:30	6:30	10:40K	Квиники	7:26	10:54*	6:24	9:27	12:00K	—	—	—	—
8:12	—	—	5:38	—	Станїв	9:42	—	6:11	9:27	—	—	—	—	—

Відїзд.					Личаків.					Приїзд.				
рано	перед пол.	по пол.	вечер	ночі	рано	перед пол.	по пол.	вечер	ночі	рано	перед пол.	по пол.	вечер	ночі
6:31	—	—	6:51	—	Підгайці	—	10:36	—	9:36	—	—	—	—	—
6:31	—	1:49	6:51	10:59	Винники	—	10:36	6:06	9:36	11:43K	—	—	—	—

* поспішний поїзд. поїзд поки що не їздить. А від 1/6 до 5/9. Б від 18/6 до 10/9 в неділі і рим.-кат. свята. В від 7/5 до 10/9 в неділі і рим.-кат. свята. Г від 1/6 до 31/8 щодєнно. Д від 14/5 до 10/9 в неділі і рим.-кат. свята. Е лише в неділі. З від 1/6 до 30/9 щодєнно. К в суботи і неділі. Л від 1/5 до 30/9 щодєнно. Н від 1/6 до 31/8 в неділі і свята. П від 10/5 до 30/9 щодєнно.

